

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๕/๒๕๕๕

วันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต จงใจไม่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง
เสนอคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา
๒๕๕ กรณีนางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า

นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต ผู้ถูกร้อง เป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ (ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร) ในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี
ตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ เรื่องแต่งตั้งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
การต่างประเทศ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้อง จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

ผู้ร้องได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ช. ในฐานะหน่วยงานธุรการของผู้ร้อง จึงได้มีหนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๗๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

ผู้ถูกร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ชี้แจงข้อเท็จจริงสรุปความได้ว่า ไม่เคยทราบมาก่อนว่า การเข้าดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ จนเมื่อมีข่าวกรณีนายอมร อมรรัตนานนท์ ยื่นเรื่องต่อผู้ร้องเพื่อให้ตรวจสอบความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรี ๑๐ คน ว่าสิ้นสุทธเฉพาะตัวหรือไม่ ในกรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท จึงได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลหลายคน และทำให้ทราบว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง แม้จะบกพร่องเนื่องจากไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แต่ก็ตั้งใจไว้ว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และเหตุผลที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในทันทีที่ทราบ เพราะเห็นว่าใกล้หมดวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว และยินดีให้มีการตรวจสอบย้อนหลังเพื่อดูรายการทรัพย์สินและหนี้สินนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งจนถึงวันพ้นตำแหน่ง และขอยืนยันว่าไม่มีเจตนาหรือจงใจจะปกปิดหรือไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อผู้ร้อง ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาด้วยแต่อย่างใด

ผู้ร้องได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ แล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๗ เสียง ว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณียกรณียบัตรเข้ารับตำแหน่งดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แต่มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบดังกล่าว แม้ในภายหลังได้ทราบคืออยู่แล้วก็ตาม ตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณียกรณียบัตรเข้ารับตำแหน่ง แต่ก็ยังคงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบดังกล่าวให้เป็นการถูกต้อง พฤติการณ์ของผู้ถูกร้อง จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณียกรณียบัตรเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญจึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่ง

๒. ขอให้วินิจฉัย ห้ามมิให้นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงเป็นหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงสรุปได้ว่า

หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ก่อนได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศและในระหว่างดำรงตำแหน่งอยู่นั้น ผู้ถูกร้องปฏิบัติงานที่มูลนิธิจุมภฏ - พันธุ์ทิพย์ ตำแหน่งเลขานุการบริหารสำนักงานประธานมูลนิธิ โดยได้ปฏิบัติงานที่มูลนิธิมาเป็นเวลากว่า ๑๓ ปีแล้ว ผู้ถูกร้องจบการศึกษาด้านบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายและไม่เคยศึกษาในรายละเอียดของรัฐธรรมนูญ ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน ตลอดจนไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด เมื่อดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศจึงไม่ทราบว่า การที่ได้ดำรงตำแหน่งนี้ต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญ จากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อเข้ารับตำแหน่ง ต่อมาเมื่อได้ติดตามข่าวกรณี นายอมร อมรรัตนานนท์ จะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ตรวจสอบความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรี ๑๐ คน ว่าสิ้นสุดลงเฉพาะตัวหรือไม่ ในกรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท โดยในเนื้อหาข่าวได้มีการอ้างถึงรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ มาตรา ๒๐๙ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเกิดความสงสัยจึงได้สนทนาและสอบถามกับบุคคลที่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย ทำให้ทราบว่า ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๗๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า ได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และขอให้ชี้แจงเหตุผลโดยด่วน ซึ่งผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ชี้แจงเหตุผล

โดยในการชี้แจงผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไปด้วย เนื่องจากมีความเข้าใจว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำลังพิจารณากรณีดังกล่าวอยู่ และคำชี้แจงของผู้ถูกร้องเป็นข้อมูลสำคัญในการพิจารณา กอปรกับ ในเวลานั้นเป็นช่วงที่รัฐบาลของนายชวน หลีกภัย ใกล้เคียงหมดวาระลง ผู้ถูกร้องจึงได้ชี้แจงในหนังสือว่า ผู้ถูกร้องตั้งใจจะยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อพ้นตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับจากพ้นตำแหน่ง และยินดีให้มีการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินย้อนหลังนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งและผู้ถูกร้อง ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ฯ แล้วเห็นว่า พยานหลักฐานที่มีอยู่เป็นอันเพียงพอที่จะวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องได้แล้ว โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง... (๕) ข้าราชการ การเมืองอื่น”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ฯลฯ” และ วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ โดยเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเพราะรัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงการต่างประเทศออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) บัญญัติไว้ และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยตามคำร้องมีว่า

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

ประเด็นที่สอง ถ้าผู้ถูกร้องต้องพ้นจากตำแหน่งและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีจะนับตั้งแต่เมื่อใด

ประเด็นที่หนึ่งที่ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ ต่อผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด การที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่า ไม่ทราบว่าคุณสมบัติที่ปรึกษารัฐมนตรี มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ ทั้งไม่มีความรู้ด้านกฎหมาย ไม่เคยศึกษารายละเอียดของรัฐธรรมนูญ ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน แต่เมื่อทราบภายหลังว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ โดยทราบจากผู้อื่น และโดยการที่ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง การที่ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงโดยยืนยันว่าขณะที่ได้รับตำแหน่งตนไม่ทราบว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ แต่เมื่อทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ ผู้ถูกร้องยังคงมิได้ยื่นเพราะเห็นว่าใกล้หมดวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว เมื่อพ้นจากตำแหน่งจึงได้ยื่นบัญชี ๑ กรณีพ้นจากตำแหน่งเท่านั้น มิได้ยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งด้วย การที่ผู้ถูกร้องรับว่าทราบข้อเท็จจริงภายหลังว่า ตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งและอยู่ในวิสัยที่จะยื่นได้แต่ยังมีได้ยื่นนั้นข้อเท็จจริงดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่จงใจไม่ยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ประเด็นนี้ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างมาก ๕ เสียง (นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร พลโท จุล อติเรก นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายสุจิต บุญบงการ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง) วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑)

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก ๕ เสียง (นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจินดา ยงสุนทร นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอมร รักษาสัตย์ และนายอิสสระ นิตินันท์ประกาศ) เห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องจะดำรงตำแหน่ง

ทางการเมือง แต่มิได้อยู่ในแวดวงการเมืองมาก่อน ขณะที่ทราบว่ามิหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ เป็นเวลาที่ใกล้หมดวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว และเมื่อพ้นจากตำแหน่งผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ ข้อเท็จจริงดังกล่าวเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ให้ยกคำร้องและไม่จำต้องวินิจฉัยในประเด็นที่สอง

ประเด็นที่สองที่ว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) การเริ่มนับระยะเวลาการต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะนับเมื่อใดนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง กำหนดให้นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กรณีเช่นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๖ เสียง คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ พลโท จุล อติเรก นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายสุจิต บุญบงการ และนายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ซึ่งได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ เห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งแล้วก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ผู้นั้นจึงไม่มีตำแหน่งที่จะให้พ้นได้อีก ดังนั้น วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือ วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศออกจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยชี้ขาด การให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองเมื่อครบกำหนดต้องยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งตอนต้น จึงไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้อีก เพราะผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริงไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ การที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปริกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๓ เสียง คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายปรีชา เถลิวมณิษฐ์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๒ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ผู้ถูกร้องต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งตอนต้น นับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่งแล้ว จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันดังกล่าว คือวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ คือวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

นายอิสสระ นิตินันท์ประกาศ	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายกระมล ทองธรรมชาติ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจิระ บุญพจนสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลโท จุล อติเรก	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายผัน จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชะชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจินดา ยงสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ชีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ